

LA BÈSTIA TRISTA

Si tinguéssim el conformisme dels animals, seríem com ells. Nosaltres som molt pitjors: som bèsties tristes.

La platja de Saint-Cyprien està tota transformada. Han desaparegut els petits joncs, i, de l'herba esclarissada, no en queda ni rastre, ni la més petita arrel. Al principi fins i tot havíem vist alguna serp menuda i bellugadissa; ara estem sols. Estem sols amb la nostra fam i amb la quisca que ens cobreix el cos.

Avui han començat a donar-nos pa. Un per a cada dotze homes. Són pans de quilo. Durant la nit —encara no ens hem habituat del tot a dormir sobre la platja humida—, la fam alça la seva veu cridanera i crea l'angoixa d'un malson sempre renovat... És un pa immens que un negre talla a cops de baioneta. La veu de la fam ens burxa l'orella:

—És per a tu, és per a tu!...

Cauen llesques tan fines que el vent se les emporta. Floten per damunt dels nostres caps, i nosaltres seguim el seu incert planejar decidits a arregar-ne alguna... Ja no som homes, som una gossada famolenca amb els morros alçats cap al cel i amb els nassos plens d'un envaïdor perfum de pa torrat... Tot d'una la baioneta del

negre es torna tralla i a fuetada neta ens empaita. Busquem el pa, però ja no el veiem. Només l'olor, l'aroma, el calent perfum del pa torrat... M'abraono damunt el negre i li mossego la mà... Em desperto amb la manta entre les dents.

Sempre s'acaba fent esforços per no dormir. Em quedo despert. Escolto la fressa del vent, que alça l'arena de la platja i, com menuda pedregada, la cola a través dels estrips de la manta i me la dóna a mastegar. Les dents em cruixen. I, entortolligada amb el cant del vent, amb el seu bruelar desesperat, la veu de la fam, una veu prima, estrident, desafinada, embogidora. I la tortura recomença.

Per consolar-me em dic que demà repartiran el pa de quilo. Penso en aquell moment únic, excitant. Serà una llarga cua al cap de la qual un company reparteix els petits trossos, les minúscules llesques. I la cua, penso, es tornarà petita, cada vegada més petita. El pa també, cada vegada més prim, més transparent... No, demà no ho faré, no, demà no... No és pas que ho vulgui fer, em repugno a mi mateix, em menyspreo però sempre ve un moment que no puc reprimir una ullada al tros que ha tocat al company: ha tingut més sort?... I, sempre passa igual, els meus ulls topen amb els de l'amic, que fa amb mi la mateixa constatació que jo faig amb ell. Ens mirem amb odi. Avergonyits i envejosos, incapços de domar el nostre egoisme, i, a la plegada, amb un desdeny infinit contra nosaltres mateixos. Ferit ell i ferit jo, ens barallarem després com dos gossos amb qualsevol pretext... En el meu insomni, reconec que és pitjor la realitat que el malson. Voldria distreure'm, pensar en altres coses, i, en constatar la meva impotèn-

cia —el record de la flaire, del gust, del color del pa em tortura—, experimento una infinita tristesa. Una tristesa con mai no havia sentit. Sé que sóc —em sento— una bèstia famolenta. Però una bèstia que, a més a més, té capacitat per a menysprear-se a si mateixa.

* * *

Així són tots els dies i totes les nits. Només sensacions primàries: fam, enveja, fred, set... Esgarrifa sentir-se tan prop i alhora tan lluny de la bèstia.

Fa poc que han instal·lat unes bombes de mà als camps. Extreuen de la mateixa platja una aigua bruta i salabrosa, amb una fortor de vòmit. Aquesta aigua produeix uns efectes desastrosos en el nostre organisme mancat d'aliments. Veureu un grup d'homes que xerren o s'espollen, i, de sobte, un d'ells corre com un boig per apartar-se dels seus companys i acostar-se al mar, que és una enorme, una universal comuna. Ran de les ones tot negreja de deposicions... I aquell home que corre amb les mans a la corretja dels pantalons no sempre arriba a temps... És la darrera humiliació.

Quina vergonya aquesta immensa platja plena d'homes en actituds de cagarrines! Enllà d'aquesta cleda espinosa, no ja el nom, sinó ni tan sols una velada al·lusió era permesa a necessitats que aquí cal satisfer a ple sol, acompanyat d'una multitud ajupida. Tenim l'ànima tacada de merda, com aquesta platja negreant de diarrees. Per a netejar aquesta humiliació no bastarien totes les llàgrimes del món. La bestialitat ens ha garfit amb la seva urpa emporcada... Regalimem brutícia. Tornem de

la platja amb el cap cot, com si tornéssim d'una mala acció, d'un crim...

Ara, cap a la nostra cabana feta de parracs i de mantres foradades. El vent ho sotragueja tot, l'arena es converteix, a cavall del bufarut, en una múltiple projecció de menuts balins que se'ns claven al rostre, es filtren pels descosits, traspassen la roba... Cada un de nosaltres és un Gulliver atacat per un innúmer exèrcit de nans que ens disparen mil fletxes punxents. Alenades d'aire fred i humit s'esmunyen pels nostres vestits estripats i ens fan estremir. I tenim fam: només fam!

Vaig d'un cantó a l'altre. M'esforço a distreure'm. Tinc uns quants llibres, els que em van acompanyar al front i que allí, en un clar de calma m'agradava tant de rellegir. Provo de fullejar-los. Les meves mans negres de brutícia semblen potes d'ós damunt el paper. Ni els meus dits saben girar les pàgines del llibre, ni el meu esperit arriba a assolir la significació de les paraules. La meva ànima esgarrapa la superfície dels poemes i el sentit en rellisca: m'han sortit urpes. Sóc dins una presó de bestialitat i només entenc el remolí de passions que en mi alça una paraula: pa...

Amor, adesiara sento mon pensament
que un sacre horror l'assalta en sa tranquil·la via:
a l'un costat vas tu, l'usada companyia...

Llenço el llibre. Enfonso les mans sota els meus parracs i m'entretinc a matar-me els polls. El cruixit que fan en esclatar entre les meves ungles m'arriba a ser agradós.